

Maatalousmaiden ennallistaminen ja rahoitus

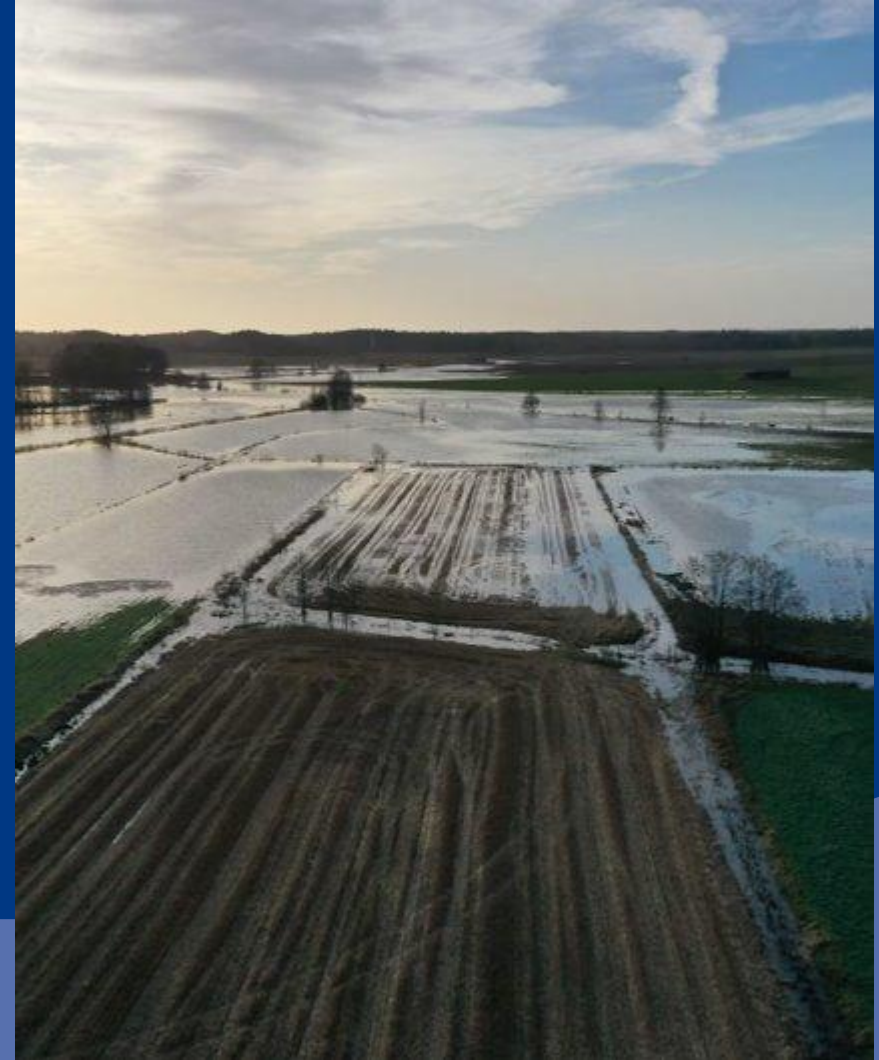
Luonto palaa juurille –
Kestävää tulevaisuutta ennallistamalla -tilaisuus
26.11.2025

Johanna Helkimo, ELY-keskusten
valtakunnallinen ilmastoyksikkö

Esityksen sisältö

- 1) CAP ilmastotoimia
- 2) Turvepellot CAPissa
- 3) CAP kehittämishankemahdollisuuksia
- 4) Ennallistamisasetuksen tilannekatsaus: turvepellot kannalta

Ilmastoviisautta samoilla toimilla – talous, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä

CAP apuna sopeutumisessa ja ilmastopäästöjen hillinnässä

Ehdollisuus

- Turvemaiden ja kivennäismaiden suojeleu **
- Suojakaistat
- Talviaikainen vähimmäismaanpeite
- Kesannon kasvipeitteisyys
- Viljelykierto
- Sängen polttokielto
- Haitallisten vieraslajien torjunta

Ei-tuotannolliset kosteikkoinvestoinnit ja kosteikkojen* hoitosopimus

Ympäristökorvaus

- Tilakohtainen toimenpide
- Tilakohtaiset valinnaiset toimenpiteet
- Kerääjäkasvit *
- Maanparannus- ja saneerauskasvit **
- Kiertotalouden edistäminen **
- Suojavyöhykkeet *
- Turvemaiden nurmet *
- Valumavesien hallinta **

Maatilojen neuvonta

Ekojärjestelmä

- Talviaikainen kasvipeite
- Viherlannoitusnurmet *
- Luonnonhoitonurmet *
- Monimuotoisuuskasvit

Luonnonmukaisen tuotannon korvaus

Maatalouden investointituki

- Salaojitus, yhteinen ojitus *
- Ymp.ystävällisempi tuotantotapa tai teknologia (esim. maan kasvukunto, vesitalous) **
- Eläinsuojan ilmastointi
- Tuotantohygienia

Suomen CAP-suunnitelman (2023-27): Maatalous- ja maaseuturahastot

Maatalous; peltotoimet, vapaaehtoiset (erityisesti khk-päästöihin)

- [Ehdollisuus, ison laskennallinen merkitys](#)
 - Turvepeltojen suojele (uudet nurmella) jos vähennetään 900 ha /v
 - Kivennäismaat (uudet nurmelle) jos vähennetään sama
- Luonnonhoitonurmet (ekojärjestelmä)
- Viherlannoitusnurmet (ekojärjestelmä)
- [Kerääjäkasvit \(ympäristökorvaus\)](#)
- [Maanparannus- ja saneerauskasvit \(ympäristökorvaus\)](#)
- [Suojavyöhykkeet \(ympäristökorvaus, muuttui\)](#)
- [Kiertotalouden edistäminen](#)
- Valumavesien käsittely, säätösalaojitus, turvepellot (ympäristökorvaus)
- [Ei-tuotannolliset investoinnit, ilmastokosteikat turvepelloilla](#)
 - Hehtaaria kohti suuri, mutta tavoite vain 3000 ha

Maatalouden investointituet – Ruokavirasto

- [Maatilojen kilpailukykyyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen liittyvät investoinnit](#)
- [Ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävät investoinnit](#)
- [Maatilojen energiainvestoinnit](#)
- [Eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävät investoinnit](#)

**Euroopan unionin
osarahoittama**

CAP apuna ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa maaseudun kehittämishankerahoitus

- **Koulutus**
- **Tiedonvälitys**
- Yleishyödylliset ympäristöinvestoinnit ja investoinnit maaseudun toimintaympäristön kehittämiseksi
 - yleishyödylliset investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen
 - yleishyödylliset investoinnit luonnonvarojen kestäväan hoitoon
 - yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi
 - maaseudun toimintaympäristön kehittämisen investoinnit (ml. Vesihuolto)
- Laajakaistainvestoinnit
- **Yhteistyötoimet:**
 - EIP-hankkeet
 - Yhteistyötoimet maatilojen kilpailukyvyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen
 - Yhteistyötoimet laatu järjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistämiseksi
 - Yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen
 - Yhteistyötoimet luonnonvarojen kestäväan hoitoon ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen
 - Yhteistyötoimenpiteet nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan edistämiseksi
 - Yhteistyötoimet sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksi
 - Yhteistyö: Älykkäät kylät
- **Leader: pienhankkeet**

maaseutu.fi

Turvepelloista CAPissa

Turvepeltojen ilmastotoimet CAPissa

Kasvihuonekaasupäästöjä hillitsevät kosteikot ("ilmastokosteikot")

- Ei-tuotannollisten investointien tuki turvepeltojen muuttamiseen kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi
- Ympäristösopimus kosteikon hoidosta (5 v.)
- Sopimukseen hyväksytty ala ei ole enää maatalousmaata

Kostean alan viljely ("kosteikkoviljely")

- Kostean alan viljelmille ei makseta erillistä tukea, mutta märkiin olosuhteisiin soveltuvien tukikelpoisten kasvien viljely korotetulla pohjaveden pinnalla on mahdollista maatalousmaalla

Turvepeltojen nurmet: ympäristökorvauksen lohko-kohtainen toimenpide

- Edistää turvepeltojen monivuotista, ilman muokkausta ja kasvinsuojeluaineita tapahtuvaa nurmiviljelyä
- Toimenpiteen voi valita kasvulohkolle vain sitoumuskauden ensimmäisenä tai toisena vuonna. Eli vuonna 2026 uutta alaa voivat ilmoittaa vuonna 2025 ja 2026 ympäristösitoumuksen tehneet./tekevät.

Säätösalaajitus turvelohkoille: investointituki ja ympäristökorvauksen lohko-kohtainen toimenpide

- Kun turvepeltolohkolla ei tehdä viljelytoimenpiteitä, käytetään padotuskorkeutta, joka nostaa pohjaveden pinnan lohkolla mahdollisimman korkealle ja hidastaa siten turpeen hajoamista
- Säätösalaajituksen ja tavanomaisen salaajituksen investointituki on 40 % hyväksyttävistä kustannuksista (Ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävät investoinnit)
- Säätösalaajituksen hoito sisältyy lohko-kohtaiseen valumavesien hallinta -toimenpiteeseen
- Turvepeltojen nurmet ja valumavesien hallinta toimenpiteitä voidaan toteuttaa samoilla turvepeltolohkoilla

Ei-tuotannollisten investointien tuki (ETI-tuki) kosteikkojen perustamiseen

- Tukea voi saada
 - Maatalousluonnon monimuotoisuutta edistävien kosteikkojen perustamiseen, jotka toimivat eliöstön elinympäristönä tai viljelymaiseman monipuolistajana
 - Maatalouden vesiensuojelukosteikkojen perustamiseen, jotka toimivat kiintoaineksen ja ravinteiden pidättäjinä
 - Turvepellon muuttamiseen ilmastonmuutosta hillitseväksi kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi
 - Turvepeltoja ovat pellot, joiden muokkauskerroksen orgaanisen aineksen pitoisuus on vähintään 40 %
 - ETI-tuella voidaan ennallistaa vain sellaisia turvepeltoja, joille voitaisiin myöntää pinta-alaperusteisia peltotukia
- Tukea voivat saada
 - Viljelijät, rekisteröidyt yhdistykset ja vesilain ([587/2011](#)) luvussa 12 tarkoitetut vesioikeudelliset yhteisöt
 - Hakijalla on oltava Y-tunnus

Ei-tuotannollisten investointien tuki kosteikkojen perustamiseen

- Tuen määrä
 - Enintään 12 000 €/ha, jos perustettavan kosteikon pinta-ala on yli 0,5 hehtaaria
 - 90 %
 - Jos kosteikon pinta-ala on 0,3–0,5 ha, voi tukea saada korkeintaan 4 100 € koko kosteikkoa kohden
 - Lisäksi kosteikkosuunnitelmille ja esimerkiksi kaivurin työveloitukselle sekä työntekijöiden ja työjohtajan tuntipalkoille on määritelty enimmäiskustannukset
- ETI-tuen rahoitus on olemassa ainakin kuluvan CAP-ohjelmakauden loppuun asti vuoteen 2027
- Vuonna 2026 suunnittelukustannukset voidaan sisällyttää osaksi investointikustannuksia
 - Investoinnin suunnittelua voidaan rahoittaa Neuvontapalvelut-interventiosta, mutta Neuvon kautta rahoitetut suunnitelmat eivät ole hyväksyttäviä kustannuksia kosteikkoinvestoinnissa
- Lisätietoja (tuolta sivulta löytyy myös linkki hankkeiden valintakriteereihin)
 - <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/investoinnit/ei-tuotannolliset-investoinnit/>

Kosteikkojen hoitosopimus

- Kosteikkohankkeen valmistuttua tulee solmia viisivuotinen hoitosopimus
 - Sopimuskauden päätyttyä sopimusta voidaan jatkaa tuenhakijan suostumuksella vähintään vuosi kerrallaan, jos CAP-suunnitelman rahoituskautta pidennetään
- Korvauksen määrä on 500 €/ha/vuosi
 - Sopimuslohkot ovat maatalousmaan ulkopuolista aluetta eli niille ei makseta muita peltotukia (kuten perustulotukea, luonnonhaittakorvausta, ekojärjestelmätukea yms.)
- Korvausta voivat saada
 - Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt
 - Luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmä, joka harjoittaa maataloustoimintaa
- Lisätietoja
 - <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/kosteikkojen-hoitosopimus/sopimusehdot-kosteikkojen-hoito/kosteikkojen-hoitosopimus-2025/>

Ennallistamisasetuksen tilannekatsaus: turvepellot

Ennallistamisasetus – Suomen valmistelutilanne

EU:n asetus. Artikla 11: Maatalousympäristöjen luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen ja turvepeltojen vettäminen

Kansallinen ennallistamissuunnitelma

- Suunnitelman laatimiselle kahden vuoden aikaraja asetuksen voimaantulosta- komissiolle kommentteille (2026 elokuuhun aikaa)
- Työ alkanut esiselvitysten tekemisellä
- Nyt työryhmässä keskusteluja mitä voitaisiin lukea ennallistamiseksi ja turvepeltojen ennallistamisen ejousten käytöstä mm. turvetuotantoalueiden ja heikkotuottoisten metsien käyttämisestä
- Sidosryhmät voivat osallistua valmistelun ajan. Tilaisuuksia järjestetty mm. toukokuussa turvepelloista

EU:n ennallistamisasetuksesta

- EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteena on parantaa luonnon tilaa soilla, metsissä, maatalousympäristöissä, tuntureilla, rannoilla, merellä ja sisävesissä
 - Alue, jolla luonnon tilaa parannetaan, voi säilyä talouskäytössä
- Ennallistamisasetuksessa asetetaan tavoitteita maatalousekosysteemien luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi
 - Tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltioiden tulee tehdä ennallistamis- ja vettämistoimia ojitetuilla turvemaidella
 - Lisäksi on otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla monimuotoisuutta mittaavien indikaattorien kehityssuunnat saadaan kasvaviksi
- Asetuksen toimeenpanoa varten laaditaan parhaillaan kansallista ennallistamissuunnitelmaa, jossa määritellään keinot asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi
 - Suunnitellut turvemaiden ennallistamis- ja vettämistoimet olisivat maanomistajille vapaaehtoisia

Ennallistamistoimia turvepelloilla (pl. vettämistoimet)

Turvepelto Kontiolahdella

Kuva: Antti Miettinen

Huom. Alustava luonnos

- Viher- tai sänkikesanto, mutta ei avokesanto
- Suojakaistat ja suojavyöhykkeet
- Luonnonhoitonurmi
- Monimuotoisuuskasvit
- Viherlannoitusnurmi
- Pysyvät nurmet turvemaalla
- Luomu, joka ei ole päällekkäistä yllä olevien toimien kanssa
- Turvepellon passiivinen ennallistaminen (ilman vettämistoimia)

Vettämistöimä ojitetuilla turvemailla

Aholan Maito Oy:n kosteikko Utajärvellä
Kuva: Antti Miettinen

- Kosteikkojen perustaminen turvepelloille
- Turvepellon viljely korotetulla pohjavedenpinnalla (kosteikkoviljely)
- Turvetuotantoalueiden vettäminen
- Ojitettujen suometsien ennallistaminen

Huom. Alustava luonnos

Ennallistamisen toteutuksen lähtökohdat

- Ennallistamisasetusta toimeenpannaan jo Suomessa, mutta nykytoimien mittakaava ja resurssit riittämättömiä mm. HELMI-rahalle
- Valtionmailla/suojelualueilla toimenpiteet nopeasti aloitettavissa
- Vapaaehtoiset keinot keskeisenä osana ennallistamisasetuksen toimeenpanon keinovalikoimaa
- Useita win-win –tilanteita tunnistettu:
 - Hyödyt aluetaloudelle (työllisyys, vetovoima)
 - Riistakantojen vahvistaminen
 - Maanpuolustus
 - Luonto- ja ilmastopolitiikkojen yhteishyödyt
 - Seuranta riittämätöntä ja tietopuutteet edelleen suuria
 - Yksityisen rahoituksen mukaan saaminen tärkeää: luonnonarvomarkkinoiden mahdollisuudet

Ojitettujen turvemaiden vettämisvelvoitteista

- Ojitettujen turvemaiden vettämisvelvoitteet vuosille 2030, 2040 ja 2050 määräytyvät jäsenvaltion turvepeltoalan perusteella
 - Turvepellon määritelmää ei ole vielä päätetty kansallisesti
 - MMM:n pohjaesitys on vähintään 40 cm paksu turvemaata, joka saa maataloustukea
 - Kaikkea vettämistä ei tarvitse tehdä turvepelloilla, vaan vettämistoimia voidaan tehdä myös turpeentuotannosta poistuneilla alueilla tai muilla ojitetuilla turvemailla, kuten ojitetuissa suometsissä
 - Muilla ojitetuilla turvemailla (suometsissä) vettämisvelvoitteesta voi täyttää enintään 40 %
- Suunnitellut ennallistamis- ja vettämistoimet olisivat maanomistajille vapaaehtoisia
 - Tavoitteena on, että turvepelloilla tehtävät vettämistoimet kohdistuvat heikkotuottoisille ja ruokaturvan kannalta merkityksettömille pelloille
- Muita avoimia kysymyksiä
 - Takautuvien toimien hyväksilukeminen
 - Ennallistamistoimien rahoitus

Turvepellon määritelmästä

- Turvemaata määritellään eri yhteyksissä eri tavoin
 - Esimerkiksi Suomen CAP-suunnitelmassa turvemaalla tarkoitetaan maata, jonka muokkauskerroksen orgaanisen aineksen pitoisuus on vähintään 40 %
 - Ennallistamisasetuksessa ei ole turvemaalle määritelmää artiklassa 2
- Kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa käytettävää turvepellon määritelmää ei ole vielä päätetty
- Päätöksiä ei ole tehty myöskään siitä, kuinka paljon peltolohkolla on oltava turvetta, jotta peltolohkon vettäminen lasketaan vettämistoimeksi
- Määritelmän mukaisesta turvepeltojen pinta-alasta lasketaan ojitetujen turvemaiden ennallistamis- ja vettämisvelvoitteet
- MMM:n pohjaesitys on vähintään 40 cm paksu turvemaata, joka saa maataloustukea
 - Määritelmän mukainen turvepeltojen pinta-ala on 231 082 ha

Ojitettujen turvemaiden ennallistamis- ja vettämisvelvoitteet

Ojitettujen turvemaiden ennallistamis- ja vettämisvelvoitteet määräytyvät jäsenvaltion turvepeltoalan perusteella

- vuoteen 2030 mennessä on ennallistettava ala, joka vastaa vähintään 30:a prosenttia turvepeltojen pinta-alasta. Tästä alasta vähintään neljäsosa on vetettävä.
- vuoteen 2040 mennessä on ennallistettava ala, joka vastaa vähintään 40:ä prosenttia turvepeltojen pinta-alasta. Tästä alasta vähintään kolmasosa on vetettävä.
- vuoteen 2050 mennessä on ennallistettava ala, joka vastaa vähintään 50:tä prosenttia turvepeltojen pinta-alasta. Tästä alasta vähintään kolmasosa on vetettävä.

Kaikkia toimenpiteitä ei tarvitse tehdä turvepelloilla ja turpeentuotannosta poistuneilla alueilla, vaan vettämistoimia voidaan tehdä enintään 40 prosenttiin saakka alueella, joka on ojitettua turvemaata muussa maankäytössä kuin maatalouskäytössä ja turpeen tuotannossa

Kuinka paljon täytyy ennallistaa ja vettää?

Suomen ennallistamis- ja vettämisvelvoitteet laskettuina käyttäen MMM:n pohjaesityksen mukaista turvepellon määritelmää (231 082 ha):

- vuoteen 2030 mennessä on ennallistettava 69 325 ha, josta vetettävä 17 331 ha
- vuoteen 2040 mennessä on ennallistettava 92 433 ha, josta vetettävä 30 811 ha
- vuoteen 2050 mennessä on ennallistettava 115 541 ha, josta vetettävä 38 514 ha

Jos oletetaan, että ojitetuista suometsiä vetetään EU:n ennallistamisasetuksen sallima enimmäismäärä (40 %), niin turvepeltoja ja entisiä turvetuotantoalueita on vetettävä:

- vuoteen 2030 mennessä 10 399 ha
- vuoteen 2040 mennessä 18 487 ha
- vuoteen 2050 mennessä 23 108 ha

Luonnonvarakeskus on arvioinut, että vettämiskelpoista turvepeltoa on noin 60 000 ha ja vettämiskelpoisia turvetuotantoalueita noin 10 000 ha

Vinkkejä, linkkejä ja lisätietoja

Ilmastoyksikkö

|

Tietokortti ilmastokosteikoista

- ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö on julkaissut Sara Simolan laatiman tietokortin [Kosteikon tai suon kaltaisen alueen perustaminen turvepellolle: Uusi tarkoitus heikkotuottoisille ja tuotannon kannalta merkityksettömille turvepelloille](#)

Ilmastoyksikön tuottamia materiaaleja

Alueellisen ilmastoyhteistyön työkirja

Vinkkejä alueelliseen ilmastoyhteistyöhön ilmastoyksikön ja Motivan laatimasta työkirjasta

Sateisuuden havaittuja ja ennakoituja muutoksia Suomen maakunnissa -raportti

Voit katsoa oman alueesi sateisuuden arvioita ilmastoyksikön Ilmatieteen laitokselta tilaamasta raportista.

Minne vesi kulkee? – Valuma-aluesuunnittelun ABC -verkkokurssi

Kaikille avoin eOppiva-verkkokurssi antaa tietoa valuma-aluesuunnittelun taustaksi.

Kooste: Luonnon monimuotoisuus ilmastolain suunnitelmissa

[Kooste: Luonnon monimuotoisuus ilmastolain suunnitelmissa](#)

Ilmastomuutoksen sopeutumisen abc

[Ilmastomuutokseen sopeutumisen abc - eOppiva](#)

Tilaisuuksiemme tallenteita

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos!

Maatalouden ilmastotoimia edistävät henkilöt ilmastoyksikössä

Johanna Helkimo, johtava ilmastoasiantuntija, rahoitus ja ohjauskeinot

Pia Lehmusvuori, ilmastoasiantuntija, maatalouden sopeutuminen ilmastonmuutokseen
(myös metsä-, kala-, poro- ja riistatalouden sopeutuminen)

Antti Miettinen, ilmastoasiantuntija, maataloudesta lähtöisin olevien
kasvihuonekaasupäästöjen hillintätoimet

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi 12.12. jälkeen
etunimi.sukunimi@elinvoimakeskus.fi

Ilmastoyksikön [tapahtumat ja muut ajankohtaiset](#)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus